

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА
ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК

ЗА НАРІД
І
ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I.

ВІННІПЕГ, МАН., ТРАВЕНЬ, 1924.

ЧИСЛО 2.

ПРАВДА ВИХОДИТЬ НА ВЕРХ ЯК ОЛИВА.

Наш нарід український, як той горох при дорозі: хто йде, не мине...

Всякі агенти, політичні й релігійні, всякі непрошені опікуни й добродії — всі лізуть між український нарід, бо він кожному повірить, кожного пригорне, кожного напоїть і нагодує, хотів самий нераз голодний і босий...

Одну велику хибу має український нарід: не годен розпізнати, хто йому ворог, а хто приятель.

І один великий гріх має український нарід чужому, навіть ворогови свому скорше повірить, як рідному братови.

А вороги се бачуть — бачуть і використовують.

Доля нашого народу по всім світі однакова. Чи в себе дома, на Рідній Землі, чи далеко від дому на еміграції, його заєдно переслідують, заєдно ним поштуркують, заєдно висмівають та навчають:

— Се в вас не таке, як в людей; се непотрібне, се перестаріле, се пережите. Одним словом, ви не знаєте, як жити; дайте нам, ми навчимо вас.

І так довго навчають, так довго набивають в голову розуму, так довго наводять на добру дорогу, аж зроблять з чоловіка каліку. А калік таких в нас сила-силенна. Вони знані з того, що живуть не своїм, а чужим розумом, що люблять не своє рідне, а чуже; що цілують руку, яка подає їм замість хліба камінь.

Де як де, але тут, в Канаді, український нарід має дуже багато „приятелів”, а найбільше таких, які мають нас за якихсь дикунів, чи поган і беруться наверхати нас на „правдиву” віру, забуваючи, або не зважаючи на те, що ми були і є не гіршими христіянами від них самих, та що ми маємо свою рідну церкву, яка для нас зовсім вистарчає і яка є нам дорога і мила. Та нашим „приятелям” й „опікунам” се байдуже. Вони силою лізуть до нашої хати й один наперед другого, накидають нам свій непотрібний крам. Лізуть Бельгійці, Французи і Москалі; лізуть пресвітеріяне, методисти й баптисти; лізуть суботники і біблійники. Одним словом хто хоче, то лізе і занечишує нашу хату.

І з болем приходиться сказати, що се їм до великої міри вдається. А чому? Мабуть тому, що український нарід занадто відвик від життя вільного, самостійного; мабуть тому, що український нарід привик служити й підлягати другим; мабуть тому, що український нарід привик, щоб над ним панували другі.

В Ріднім Краю в парі з поневоленням політичним йшло поневолення душевне, а се за помічю віри — під московським кнутом, за помічю московського православ'я, а під шляхецькою нагайкою за помічю унії. Вороги наші старалися поробити з нас рабів в повнім значінню того слова, а що раб стає аж тоді повним рабом, коли в него немає вже самостійної думки, коли в него завмирає почуття гідности людини, коли в него завмирає „я”, — то наші вороги недовольалися самим тим, що відібрали нам політичну волю, вони відібрали ще й те, що становить саму людину, а то — її душу, самоповагу, свідомість свого „я”.

Не диво, отже, що коли наш нарід прибув сюди, на вільну землю, то не вмів зразу, як слід вшанувати волю. Се гіркі слова, але правдиві. А їх правдивість потверджує хочби те, що багато наших переселенців зрозуміли волю, як сваволю і своїм поступованням, яке оправдували хибним зрозумінням слів „дис из фрі контрі”, нанесли сором цілій нашій еміграції, надаючи їй згідливу марку „галішенів”. Інші знов затужили за панами й економами, яких полишили в старім краю і знайшли собі (правда через несвідомість свою) нових панів та наставників в особах бельгійських й французьких піпів, московських батюшків, протестантських наємників, та такі наших звироднілих синів, приклонників „вшистко едно”.

Але знайшлися між нашим народом і такі, які не могли знести чужого ярма, в яким виді воно-б не було — в політичній чи релігійній; знайшлися такі, які зрозуміли науку Христову инакше, як поневоленням в Його імени одного народу другим; знайшлися такі, які зрозуміли, що

нарід, який бореться за самостійність політичну, мусить скинути з себе перше окуви душевні; знайшлися такі, які пригадали собі ті славні часи з нашої історії, коли то український нарід жив своїм самостійним від нікого незалежним життям політичним і релігійним; знайшлися такі, які пригадали собі, що в минувшині український нарід мав свою державу, мав свої школи, мав свою рідну, від нікого незалежну церкву — Церкву Українську Православну — і що в ті часи український нарід був шанований і поважаний всіми, бо не був нікому підданий, не був нічим рабом.

І сі люде в імя Бога почали велике, славне божє діло. Вони відновили в Канаді і в Америці нашу прадідну Українську Православну Церкву і кликнули всім римським, московським і протестантським агентам:

— Від наших релігійних і народних святощів руки проч! Бельгійці між Бельгійців, Москалі між Москалів, прихильники і промотери „вшистко едно”, там де вам місце — між Поляків. Український нарід — се не погани, ані дикуні — і без вас він обійдеся. Український нарід не чекає спасення ні від Риму, ні від Москви, ні від протестантів, бо він має залевнене спасення у своїй рідній церкві, в церкві Українській Православній, в церкві Бога живого. Український нарід не вмішуєся в нічий справи й не потребує, щоб хто вмішувався в його власні. Український нарід дав доказ в минувшині, що він є компетентним і дозрілим завідувати сам своїм життям і без опікунів обійдеться ся. Отже всі агенти, „місіонарі” і всякі „добродії” — від українських релігійних святощів руки проч!

От так кликнули свідомі між нашим народом в Канаді шість років тому назад, коли то заснувалася в Канаді Українська Православна Церква. Шість років в життя народа, се капля води в морю, але за сих коротких шість років Українська Православна Церква здобула собі стільки вірних і прихильників і доконала стільки роботи, так на полю релігійнім, як і просвітнім, що ми сьогодні з повною надією глядімо в будучність до часу, коли Українська Православна Церква буде визнана й принята всіми Українцями.

Коли порівнаємо положення Української Православної Церкви в Канаді, скажیم в р. 1920 з її 3 священиками і кількома громадами, з положенням теперішнім, то можемо сміло й з вірою сказати, що „з нами Бог”, бо самими людськими силами такого славного і великого діла ніхто докони не годен. Помимо всяких перепон і нападів зі сторони її противників, Українська Православна Церква зроста до таких розмірів, що тепер вже ніякі людські змагання не всилі її знищити. Українська Православна Церква в Канаді здобула собі між нашим народом горюжанство, право на існування, якого вже ніхто не в силі в неї відняти.

Але завдання Української Православної Церкви в Канаді щодо самого її зросту, розвою, не кінчуться самим заповненням її існування. Її завданням є зеднати під своїм покровом весь український нарід в Канаді — а се завдання на стільки ідеальне, що кождий, кому лежить добро нашої народу на серці, повинен причинитися до його здійснення. Час бо вже увільнитися нашому народови з лід деморалізаційних впливів чужих агентів; час вже вшанувати своє національне і людське „я”; час вже перестати бути погноєм Риму, Москви і других. І ми свято віримо, що український нарід вкінці пізнає, де є права, а де лож, а пізнавши буде поклонятися й служити свому правдивому Богови, а не чужим божкам. А до пізнання тої правди, допоможе йому в великій мірі Українська Православна Церква. Поможє не нападами і лайкою, як робили се її противники, але доброю, реальною роботою: широкою роботою й самопожертованням для добра народу зі сторони її священиків і добрим примірним життям її вірних, так як се було до тепер.

Отже ми мусимо заєдно памятати на отсе: Лиш доброю і широкою працею зможемо осягнути нашу ціль. Правда, вороги Української Православної Церкви і вороги нашого народу з цілої сили воюють проти нашої церкви, послугуючися при тім неправдою і нікчемними інсинуаціями, але коли ми будемо триматися твердо віри наших батьків, і коли між нами буде любов і згода, то їх нечесна боротьба не